



Länsstyrelsen
Örebro län

Marie Jonsson
Direkt: 019-19 39 52
marie.jonsson@t.lst.se

SKÖTSELPLAN
2006-12-18

Dnr: 5114-19226-2006

Skötselplan för naturreservatet Skitåsen (Käglanbeståndet) i Örebro kommun

Reservatet saknar tidigare skötselplan.

Skötselplanen upprättad 2006 av Marie Jonsson. Fastställd av Länsstyrelsen genom beslut av enhetschef Magnus Eklund 2006-12-18

1. Syfte

Något syfte med naturreservatet Skitåsen anges inte i beslutet från 1951. Ett syfte bör anges i ett nytt reservatsbeslut senast 2010.

Förslag på syfte: Syftet med naturreservatet är att skydda och bevara ett naturskogsartat barrskogsbestånd som utvecklas mot urskog.

2. Administrativa data

Objektnamn	Skitåsen (Käglanbeståndet)
RegDOS-id	2000182
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	1951-08-03
Kommun	Örebro kommun
Läge	8 km NO om Glanshammar
Area	3,8 ha
Markslag	Skog
Naturtyper	Barrdominerad naturskog, hällmarkstallskog
Prioriterade bevarandevärden	Naturskogsartad barrskog
Fastigheter	Glanshammars häradssällmanning S:1
Markägare	Glanshammars häradssällmanning
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.1 Naturförhållanden och geologi

Naturreseptatet Skitåsen (även kallat Kägplanbeståndet) bildades 1951 och är beläget på Glanshammars häradsallmanning cirka 10 km NO Glanshammar.

Reservatet utgörs av naturskogsartad barrskog belägen på en flack, låg bergrygg som löper i öst-västlig riktning. Berggrunden går i dagen på flera ställen, främst i reservatets västra och centrala delar. Här utgörs skogen i huvudsak av hållmarkstallskog. Granskog av ristyp finns främst i områdets utkanter. I markskiktet förekommer bland annat ljung, blåbär, lingon, mjölon, odon, skvattram, renlav, islandslav, vitmossor, björnmossa och kvastmossa.

Ett flertal träd är mycket resliga och har uppnått hög ålder – de äldsta tallarna är omkring 300 år och de äldsta granarna omkring 170 år. Vid reservatets bildande 1951 uppmättes den grövsta tallen till 62 cm i diameter och den grövsta granen till 48 cm i diameter i brösthöjd. Enstaka björk, asp, vide, en och sälg förekommer också.

Tack vare lång obruten kontinuitet har skogen utvecklats mot ett naturskogstillstånd med förekomst av luckor i krontaket, olikåldrigt trädskikt och död ved i olika nedbrytningsstadier. Flera torrakor med bohål finns i reservatet. Andelen död ved är dock relativt sparsam.

Inga kända artinventeringar har gjorts i området.

2.2 Historisk markanvändning

Skitåsen är ett så kallat masteskogsområde. Med anledning av virkesåtgången i flottan under 1600- och 1700-talen förbjöd kronan 1668 avverkning av furor som kunde vara lämpliga som mastträd. Förbudet gällde till 1875. På allmanningarna i länet fanns ett antal utsedda områden med masteträd. I början av 1900-talet fattades ett myndighetsbeslut om att masteskogsområdena skulle avsättas som naturskyddsområden (senare naturreseptat). Skogen uppvisar enstaka spår av avverkningar och troligen har man tidigare plockat torrträd och vindfällen i området.

2.3 Bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Skitåsen utgörs av ett barrskogsbestånd som under lång tid har varit opåverkat av skogsbruk. Ett flertal tallar och granar har nått grova dimensioner och de äldsta träden har en ålder på omkring 300 år. Tack vare att skogen under lång tid har fått utvecklas fritt finns goda förutsättningar för att reservatet hyser svampar, lavar, insekter och andra organismer som är beroende av en lång skogskontinuitet för sin överlevnad. Områdets begränsade storlek kan dock vara ett problem vad gäller arters förmåga att sprida sig och överleva som livskraftiga populationer.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Reservatet uppvisar inga kända kulturvärden. Skogen avsattes dock under 1600-talet som ett så kallat masteskogsområde, vilket har bidragit till förekomsten av gamla, grova träd och ger området en intressant historia.

2.4 Allmän målsättning

Skogen ska få utvecklas fritt mot ett urskogstillstånd. Mänsklig påverkan på området ska begränsas så långt det är möjligt.

2.5 Källor

Statens naturvårdsverk, Skogsstyrelsen. 1979. Urskogsinventeringen, objektsblankett.

Länsstyrelsen i Örebro län. 1951. Resolution på ansökan av Glanshammars Häradssällmanning om fridlysning av naturminnesmärke. Avskrift.

3. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden, med utgångspunkt från den skötsel som ska genomföras:

1. barrskog
2. anordningar för besökare

Skötselområde 1: barrskog, 3,8 ha

Beskrivning

En barrskog med naturskogsprägel, belägen på en flack bergrygg. Här finns både hällmarkstallskog och fuktigare partier med övervägande gran.

Mål

Skogen ska i princip få utvecklas fritt mot ett urskogstillstånd. Partier som domineras av tall skall göra så även fortsättningsvis. Döda stående och liggande träd ska lämnas kvar i beståndet. Kunskapen om vilka arter som förekommer i området bör ökas.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskogsartad barrskog är 3,5 hektar,
- andelen död ved i olika stadier av nedbrytning är minst 10 m³/ha

Skötselåtgärder

- fri utveckling
- röjning av underväxande gran när de konkurrerar med gamla tallar
- eventuellt artinventeringar
- tillsyn vart femte år

Skötselområde 2: anordningar för besökare*Beskrivning*

Reservatet ligger något otillgängligt och har inga hänvisningsskyltar. Parkeringsplats saknas. Området nås lättast till fots från Norra Bredmossen eller Lysinge. En stig som tidigare har lett genom reservatet i nord-sydlig riktning är numera nästan helt försvunnen. Där stigen har korsat reservatsgränsen sitter två informationstavlor. En ny stig anläggs från vägen mot Norra Bredmossen och österut mot reservatet. Vid denna väg finns hänvisningspilar med avståndsangivelse – en vid grinden och en där den nya stigen börjar.

Mål

Besökare ska kunna hitta till reservatet med hjälp av hänvisningsskylt vid vägen. De ska få information om reservatets syfte, naturvärden och föreskrifter.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- minst en informationstavla i gott skick finns vid reservatets gräns
- stigen till och genom reservatet är framkomlig och väl markerad
- hänvisningspilar finns vid vägen mot Norra Bredmossen, en vid grinden och en där stigen börjar

Skötselåtgärder

- tillsyn vart 5:e år
- minst en ny informationstavla med uppdaterad text och karta ska sättas upp vid reservatets gräns
- två hänvisningsskyltar med avståndsangivelse ska placeras vid vägen mot Norra Bredmossen

4. Övrigt**Reservatets föreskrifter**

Reservatet är beslutat 1951-08-10 med stöd av 1909 års lag angående naturminnesmärkens fredande. Något syfte anges inte i beslutet. Föreskrifterna lyder (...) *det skall vara förbjudet för envar att borttaga eller skada å området växande träd, buskar och örter, eller nyttja området till bete för hemdjur.*

Föreskrifterna är ålderdomligt formulerade och behöver omarbetas och kompletteras. Ett nytt beslut som rättar till ovanstående brister är nödvändigt. Nytt beslut bör tas senast 2010.

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen.

Anordningar vid jakt

Nuvarande föreskrifter reglerar inte anordningar vid jakt. Föreskrifter angående detta bör tas med i det nya reservatsbeslutet.

Området bör kunna ingå i ett jaktområde, men jaktorn och utfodring av vilt bör hållas utanför reservatet.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet av varje år, de år då åtgärder har genomförts. Entreprenören ansvarar för dokumentation av vad som genomförts och när det gjorts.

Uppföljning av bevarandemål

Senast 2015 och därefter vart 5:e år utförs uppföljning av ovan angivna bevarandemål för respektive skötselområde.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Nytt reservatsbeslut enligt miljöbalken, med uppdatering av föreskrifter och syfte	Senast 2010	1	Länsstyrelsen/ Ramanslag
Utbyte av informationstavlor	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Tillsyn av informationstavla	Vart 5:e år	2	Reservatsanslag
Underhåll av informationstavla	Vid behov	2	Reservatsanslag
Hänvisningsskylt placeras vid vägen	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	2015 och var 5:e år	1	Reservatsanslag
Uppföljning av gränsmarkering	Var 10:e år	3	Reservatsanslag



Karta till skötselplan för naturreservatet SKITÅSEN (KÄGLANBESTÅNDET), Örebro kommun

Skötselområde 1: Barrskog

-  Information
-  Markerad stig
-  Reservatsgräns

